

EWOLUCJA SYSTEMU POLITYCZNEGO W PAŃSTWACH EUROPY ŚRODKOWEJ I WSCHODNIEJ

17-18 listopada 2016 r. , Collegium Polonicum, Słubice

PANEL 3.1. FORMY AKTYWNOŚCI OBYWATELSKIEJ NA POZIOMIE LOKALNYM

Dr Szymon Ossowski, WNPiD UAM

„Budżet obywatelski” – nowa forma partycypacji mieszkańców miast czy narzędzie PR urzędu? Casus PBO

W wystąpieniu zostaną omówione idea leżące u podstaw budżetów obywatelskich i zasady, według których są one realizowane, a także przedstawione wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców Poznania w ramach ewaluacji PBO 16, w oparciu o które opracowano zasady PBO 17. Autor postara się przeanalizować na ile PBO są rzeczywistą próbą aktywizacji mieszkańców, a na ile atrakcyjnym „konkurem z nagrodami”.

Mgr Mateusz Radziszewski, Uniwersytet Łódzki

Problematyka rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w wymiarze funkcjonowania budżetu obywatelskiego na przykładzie Łodzi

Spółeczeństwo obywatelskie stało się obiektem szerokiej debaty publicznej. Trwają dyskusje nad tym jak należy je rozumieć oraz sprawić, aby w pełni je urzeczywistnić. Podstawowym pytaniem badawczym jakie należy postawić jest, czy społeczeństwo obywatelskie należy budować odgórnie (inicjatywa władz samorządowych), czy oddolnie (współpraca obywateli poza procedurą administracyjną)?

Obszary poddane badaniu: Normy partycypacji; Wiedza i kompetencje obywateli; Poziom uogólnionego zaufania; Kapitał społeczny; Sprawność administracji.

Pytania badawcze:

- Czym charakteryzuje się aktywność obywatelska kształtowana w ramach budżetu obywatelskiego?
- Czy budżet obywatelski wpływa na rozwój urbanistyczny, społeczny i polityczny samorządu lokalnego?

Hipotezy:

H1: Zaangażowanie społeczne w ramach budżetu obywatelskiego przybiera postać aktywną lub reaktywną.

H2: Budżet obywatelski ujawnia poziom kapitału społecznego mieszkańców miasta.

Dr Jacek Pokładecki, WNPiD UAM

Wpływ partycypacji na ewolucję lokalnego systemu politycznego w Polsce

Samorząd terytorialny jest szczególną formą upodmiotowienia obywateli w procesie budowania społeczeństwa obywatelskiego, co wymaga określonego poziomu akceptowania przez mieszkańców istniejących struktur samorządowych i idącej w ślad za tym partycypacji społecznej.

Efektywność funkcjonowania lokalnego systemu politycznego, zależy w znacznym stopniu od poziomu uczestnictwa jednostek w działanie struktur i instytucji demokratycznego państwa, a więc instytucji władzy publicznej i podległych mu jednostek.

Przedmiotem obywatelskich oddziaływań mogą być procesy uchwalodawcze jak i procesy wykonawcze, czyli polityk publicznych, to zaś wpływa na procesy ewolucji lokalnego systemu politycznego.

Prof. dr hab. Magdalena Musiał-Karg, WNPiD UAM

Landsgemeinde – czy „stare” metody sprawdzają się współcześnie? Casus Appenzel i Glarus

Analizując doświadczenia szwajcarskich kantonów w zakresie wykorzystania instytucji demokracji bezpośredniej celem rozstrzygnięcia kwestii kantonalnych, zaznaczyć należy, iż mieszkańcy dwóch krajów związkowych sprawują władzę na Landsgemeinde. Nadmienić należy, iż w większości gmin – podobnie jak w przypadku kantonów z Landsgemeinde – decyzje gminne podejmowane są na lokalnych zgromadzeniach. W dwóch szwajcarskich kantonach – Appenzell Innerrhoden i Glarus – do dziś funkcjonuje instytucja zgromadzenia ludowego, określana mianem Landsgemeinde (Schaub 2010: 6). Nazwa ta dosłownie oznacza wspólnotę zamieszkującą dany kraj (Uziębło 2009: 40). Geneza szwajcarskich zgromadzeń ludowych sięga okresu średniowiecza.

Współcześnie występujące zgromadzenia ludowe można zdefiniować jako przewidziane w konstytucjach kantonalnych zebrania uprawnionych mieszkańców danego kantonu, podczas których to zgromadzeń korzystają oni z przyznaných im przez prawo kantonalne uprawnień. Landsgemeinde odbywa się jeden raz w roku – w Glarus zwykle w pierwszą niedzielę maja (w roku 2012 odbyło się 6 maja, w roku 2013 – 5 maja, w roku 2014 – 4 maja) (Glarner Landsgemeinde), natomiast w Appenzell Innerhoden – w ostatnią niedzielę kwietnia (w roku 2012 odbyło się 29 kwietnia, w roku 2013 – 28 kwietnia, a w roku 2014 – 27 kwietnia) (Landsgemeinde, Kanton Appenzell Innerrhoden). Mimo iż wyjątkowy charakter kantonalnych zgromadzeń ludowych stanowi o oryginalności systemu politycznego w Konfederacji Szwajcarskiej, to jednak instytucja ta często poddawana jest krytyce. Celem wystąpienia jest odpowiedź na pytanie o rolę demokracji bezpośredniej w szwajcarskich krajach związkowych, a w tym kontekście – przede wszystkim – o rolę instytucji zgromadzenia ludowego. Celem autorki jest zatem odpowiedź na pytania o to, jak dość archaiczna forma sprawowania władzy funkcjonuje w Szwajcarii i czy jest efektywnym sposobem sprawowania władzy.

5. edycja corocznej konferencji naukowej z cyklu „Ewolucja Systemu Politycznego” finansowana jest w ramach umowy 801/P-DUN/2016 z dnia 27 lipca 2016 r. ze środków Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego przeznaczonych na działalność upowszechniającą naukę.